Hasartmängumaksust makstavad toetused

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/24
07.05.2004

Hasartmängumaksust makstavad toetused

Tallinn
2004

Kokkuvõte

Hasartmängumaksu laekus 2002. aastal riigieelarvesse 166,4 mln ning 2003. aastal 173,3 mln krooni. Sellest rahast eraldatakse 46% Eesti Kultuurkapitalile, 3,9% Eesti Punasele Ristile, 12,7% laste, noorte, perede, vanurite ja puuetega inimestega seotud regionaalprogrammide investeeringute toetamiseks ning 37,4% spordi-, teadus-, haridus-, kultuuri-, laste-, noorte-, pere-, meditsiini-, hoolekandeprojektide ja vanurite ning puuetega inimeste projektide toetamiseks. Käesolev audit keskenduski viimatinimetatud 37,4%-le. Toetuse jagamise üle otsustab Riigikogu liikmetest ja kõrgetest riigiametnikest koosnev Hasartmängumaksu Nõukogu.

Peamised tähelepanekud

Prioriteedid on üldsõnalised

Hasartmängumaksu Nõukogu seatud prioriteetide üldsõnalisus võimaldab toetust taotleda paljudel, kuid enamik saab rahapuuduse tõttu eitava vastuse – isegi kui taotlus vastab prioriteetidele. Riigikontroll leiab, et otstarbekam oleks lähtuvalt toetuse eesmärgist kitsendada valdkondade ringi ja näiteks igal aastal täpsustada aasta teemad. See võimaldab olla paindlikum ning lihtsustab nii ministeeriumi ametnike kui ka nõukogu liikmete jaoks otsuse langetamist. Ka sunnib see taotlejaid rohkem läbi mõtlema oma taotluse vastavust prioriteetidele.

Nõukogu ja ministeeriumi rollid taotluste üle otsustamisel on ebaselged

Kuigi ministeeriumid peavad esitama kirjaliku arvamuse taotluste kohta, ei arvesta nõukogu neid alati. Sageli oli nõukogu otsustanud toetada taotlusi, mille suhtes ministeerium oli teinud negatiivse otsuse, ning jätta toetus määramata ministeeriumi kindla nõusoleku saanud projektile. Selliseid otsuseid tuleks põhjendada või küsida ministeeriumidelt lisainfot.

Nõuded taotlejatele on üheselt määratlemata

Pole selge, kas oma- ja/või kaasfinantseerimine on igal juhul kohustuslik. Samuti pole sätestatud oma- ja kaasfinantseerimise määra. Riigikontroll ei pea oma- ja kaasfinantseeringu näitamist üksnes äramärkimise teel piisavaks. Tihti olid projekti kirjelduses küll summad ja finantseerimisallikad, kuid garantiikirja lisatud polnud; lepingut sõlmides kaas- ja/või omafinantseerimise dokumente ei nõutud ning ka aruannete juures ei kontrollitud, kas näidatud kaas- või omafinantseerimist üldse kasutati.

Toetussummat vähendades ei arvestata projekti eesmärkidega

Ministeeriumid esitavad oma seisukoha toetuse suuruse kohta Hasartmängumaksu Nõukogule, kes teeb otsuse toetuse andmise ja selle suuruse või toetuse andmisest keeldumise kohta. Riigikontrolli hinnangul tuleks toetussummat vähendades küsida toetuse saajalt täpsustatud eelarvet, et näha, kuidas ta kavatseb väiksema summa eest eesmärke saavutada. Audit näitas, et reeglina seda ei küsitud. Kuna toetussumma vähendamise korral ei nõua ministeeriumid enamasti uut eelarvet, siis nad sisuliselt ei tea, milliste kulude katteks raha kasutatakse. Ka võib raha vähendamine kaasa tuua selle, et taotleja peab kogu tegevuse ümber planeerima või hoopis ära jätma.

Aruandlus ja järelevalve pole korras

Taotlejaga lepingu sõlminud ministeerium peab kontrollima, kas toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt ja vastavalt lepingu tingimustele. Aruandluse ja järelevalvega oli probleeme kõigis ministeeriumides: tihti polnud toetuse saajad esitanud aruandeid toetuse kasutamise kohta; kuludokumentide esitamist reeglina ei nõutud; aruande vorm ei eeldanud ka kulude üksikasjalikku analüüsi. Ministeeriumid ei ole teinud ka kohapealset kontrolli, ehkki lepingu järgi on neil selleks õigus. Järelevalve on seisnenud aruande läbivaatamises ning mõnel juhul ka täpsustuste küsimises. Riigikontroll leidis, et vähemalt üks toetuse saaja ei kasutanud raha ettenähtud otstarbel.

Peamised ettepanekud

Ettepanek Hasartmängumaksu Nõukogule

- Määrata iga-aastased konkreetsed eelisvaldkonnad toetuste maksmiseks.
- Toetussummat vähendades pidada silmas, et projekti eesmärk oleks ka vähendatud eelarvega saavutatav, kusjuures toetuse vähendamise korral näidata, millist kuluartiklit vähendatakse ning milliseid tegevusi ümber kujundatakse.

Ettepanek haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Töötada välja ja kehtestada protseduurireeglid taotluste hindamiseks ning toetuste kasutamise kontrollimiseks.
- Nõuda taotlejalt enne lepingu sõlmimist täpsustatud ja ministeeriumiga kooskõlastatud projektikirjeldust ja eelarvet.

Ettepanek Hasartmängumaksu Nõukogule, haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Kujundada ühine praktika taotluste hindamiseks ministeeriumides ning määrata selgelt, mis kujul peavad ministeeriumid oma arvamuse esitama.

Ettepanek rahandusministrile

- Koostöös taotlusi menetlevate ministeeriumidega töötada välja ja lisada toetuse maksmist reguleerivale määrusele ühised lepinguvormid, mis sisaldaksid mõlema poole vastutust, kohustusi, kontrollivõimalusi ja sanktsioone ning lisaks veel projektikirjeldust ja projekti täielikku eelarvet.
- Täpsustada määrust oma- ja kaasfinantseerimise vajalikkuse ja määra osas.

***

Hasartmängumaksu Nõukogu esimees teatas oma vastuses, et nõukogu on käesoleva aasta alguses välja töötanud ning vastu võtnud uue kodukorra. Uuenenud kodukorra järgi on nõukogu jaotanud projektid suure-, keskmise- ja väikesemahulisteks. Selle alusel on paika pandud ka kaas- ja/või omafinantseeringu suurus. Kodukorras on toodud ka need andmed, mida peab nõukogule esitatud taotluste koondtabel sisaldama ning mis järjekorras peavad taotlused olema koondtabelis esitatud. Kavas on kokku kutsuda ka nõukogu liikmetest ja ministeeriumide esindajatest koosnev töörühm, et arutada kontrolliaruandes tehtud ettepanekuid.

Ministrid nõustusid üldjoontes tehtud ettepanekutega. Haridus- ja teadusministri arvates tuleks protseduurid ühtlustada kõigis ministeeriumides, kuid selles eest peaks hea seisma ennekõike Rahandusministeerium kui menetluskorra kehtestaja. Viimane leidis aga, et kuna seaduse järgi peab valitsus kehtestama toetuste taotlemise ja andmise korra, siis toetuse saamise aluste ja tingimuste kehtestamine võib väljuda volitusnormi piiridest.

Sisukord

SISSEJUHATUS **5**

Valdkonna ülevaade **5**

Auditi iseloomustus **7**

1. TOETUSE MAKSMISE PÕHIMÕTTED **8**

1.1. Prioriteedid ja kriteeriumid **8**

1.2. Taotluste järjestamine **9**

2. MINISTEERIUMIDE TÖÖKORRALDUS **10**

2.1. Taotluste menetlemine **10**

2.2. Lepingute sõlmimine **11**

3. TOETUSOTSUSTE MUUTMINE **13**

3.1. Toetusotsuste tühistamine **13**

3.2. Toetussummade vähendamine **14**

4. ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE **16**

5. TOETUSE EBASIHIPÄRANE KASUTAMINE **17**

HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU VASTUS **18**

HARIDUS- JA TEADUSMINISTRI VASTUS **25**

KULTUURIMINISTRI VASTUS **29**

RAHANDUSMINISTRI VASTUS **32**

SOTSIAALMINISTRI VASTUS **34**

Sissejuhatus

Riigikontrolli 2003. aasta tööplaani alusel läbi viidud auditi eesmärgiks oli hinnata, millised on peamised riskid hasartmängumaksust toetuste maksmiseks eraldatud raha kasutamisel ning teha ettepanekuid nende riskide maandamiseks.

Auditeeritud periood oli 01.07.2002–30.06.2003, auditeeritud asutused Sotsiaal-, Kultuuri-, Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi ka *HTM*) ning Hasartmängumaksu Nõukogu (edaspidi ka *nõukogu*). Andmeid koguti ka Rahandusministeeriumist.

Valdkonna ülevaade

Hasartmängumaksust laekuv tulu suunatakse haridus-, kultuuri- ja sotsiaalalal tegutsevate mittetulundusühingute tegevuse ja projektide rahastamiseks.[1] Hasartmängumaks laekub riigieelarvesse ja jaotatakse vastavalt seadusele järgmiselt:

- 46% Eesti Kultuurkapitalile;
- 3,9% Eesti Punasele Ristile;
- 12,7% laste, noorte, perede, vanurite ja puuetega inimestega seotud regionaalprogrammide investeeringute toetamiseks;
- 37,4% spordi-, teadus-, haridus-, kultuuri-, laste-, noorte-, pere-, meditsiini-, hoolekandeprojektide ja vanurite ning puuetega inimeste projektide toetamiseks.[2]

2002. aasta riigieelarves oli kavandatud hasartmängumaksu laekumisi 160 mln krooni ja 2003. aasta riigieelarves 175 mln krooni. Tegelikud laekumised olid vastavalt 166,4 mln ja 173,3 mln krooni.

Toetuse maksmist hasartmängumaksust reguleerivad hasartmängumaksu seadus ning Vabariigi Valitsuse 30.04.2002. a määrus nr 140 "Hasartmängumaksu laekumistest toetuste taotlemise ja andmise kord" (edaspidi ka *määrus*).

Auditis keskenduti ainult eespool toodud jaotuse viimasele osale ehk spordi-, teadus-, haridus-, kultuuri-, laste-, noorte-, pere-, meditsiini-, hoolekandeprojektide ning vanurite ja puuetega inimeste projektide toetamisele.

Alates 01.04.2002 otsustab toetuse jagamise üle Hasartmängumaksu Nõukogu, mille viimane koosseis moodustati Riigikogu 13.05.2003. a otsusega. Nõukokku kuulub üheksa liiget, kellest kuus on Riigikogu liikmed ning kolm toetuse menetlemisega seotud ministeeriumi esindajad (kantsler või asekantsler). Nõukogu esimees on Riigikogu liige Indrek Raudne.

Toetuste sihtgrupid ja nõuded toetuse saajatele

Sotsiaal-, Haridus- ja Teadus- ning Kultuuriministeeriumi vahendusel makstava toetuse saajate ringi seadus ei määra, kuid nõukogu seatud prioriteetide kohaselt võivad toetuse saajad olla kolmanda sektori ühingud ja seltsingud ning omavalitsused ja nende asutused, kusjuures riigiasutuste, äriühingute ja eraisikute taotlusi reeglina ei toetata.

Seadus ei sätesta ka nõudeid toetuse saajale. Seaduse järgi võib nõukogu kaudu toetada spordi-, teadus-, haridus-, kultuuri-, laste-, noorte-, pere-, meditsiini-, hoolekandeprojekte ja vanurite ning puuetega inimeste projekte.

Määrus sätestab, et taotlusega koos tuleb esitada taotleja asutamisdokumendid, projektikirjeldus ning oma- või kaasfinantseerimise tõestamis- ja garantiidokumendid. Oma-/kaasfinantseerimise määra pole täpsustatud.

---

[1] Hasartmängumaksu seaduse eelnõu (26.09.2001) seletuskiri
[2] Hasartmängumaksu seaduse § 7 lg 2

Toetuse menetlemise korraldus

Toetuse saamiseks tuleb esitada taotlus:

- Kultuuriministeeriumile kultuuri- ja olümpiaettevalmistus- ning teiste spordiprojektide toetamiseks;
- Haridus- ja Teadusministeeriumile laste-, noorte-, teadus- ja haridusprojektide toetamiseks;
- Sotsiaalministeeriumile meditsiini-, hoolekande-, pere-, vanurite ja puuetega inimeste projektide toetamiseks.

Määruse järgi peab ministeerium kontrollima taotluse ja esitatud dokumentide vastavust õigusaktide nõuetele ning edastama dokumendid nõukogule koos kirjaliku arvamuse ja ettepanekuga toetuse andmise ja suuruse või toetuse andmisest keeldumise kohta 10 tööpäeva jooksul taotluse saamise päevast arvates.

Nõukogu teeb otsuse toetuse andmise ja suuruse või mitteandmise kohta kahe kuu jooksul ning edastab otsuse ärakirja vastavale ministeeriumile 5 tööpäeva jooksul.

Ministeerium informeerib taotlejat ja saadab 10 tööpäeva jooksul taotlejale lepingu projekti toetuse sihtotstarbelise kasutamise kohta. Leping sõlmitakse kolmes eksemplaris. Kui leping ei ole sõlmitud 2 kuu jooksul nõukogu otsuse tegemise päevast arvates, on nõukogul õigus otsus tühistada.

Ministeerium edastab nõukogu otsuse ärakirja ja lepingu ühe eksemplari Rahandusministeeriumile. Viimane avab vajalikus ulatuses summad riigikassas, ministeerium teeb maksekorraldused ning Riigikassa kannab raha toetuse saajale.

Lepingu sõlminud ministeeriumi ülesandeks on kontrollida, kas toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt ja lepingu tingimustele vastavalt. Seadus ega määrus ei näe ette sanktsioone lepingu tingimuste rikkumise puhul.

Raha hulk

Tabel 1. Riigieelarvest eraldatud raha jaotus ja kasutamine (tuhat kr)

	2002		2003	
	Eelarve	Tegelik	Eelarve	Tegelik
Kultuuriministeerium:	22 932	22 404	23 562	23 332
Olümpia- ja spordiprojektid 32%	20 384	19 915	20 944	20 739
kultuuriprojektid4%	2 548	2 489	2 618	2 592
HTM 32%	20 384	19 915	20 944	20 739
Sotsiaalministeerium 32%	20 384	19 915	20 944	20 739
Kokku	**63 700**	**62 234**	**65 450**	**64 811**

Andmed: Rahandusministeerium

Tabel 2. Projektide tegelik rahastamine valdkonniti (tuhat kr)

	2002	2002. aastal toetatud projekte	2003	2003. aastal toetatud projekte
Sotsiaalministeerium	19 734,4	444	18 767	298
Kultuuriministeerium sh:	17 667,8[3]	390[4]	21 444	400
Olümpiaettevalmistusele	10 732,5			
Spordiprojektidele	4 945,0			
Kultuuriprojektidele	1 990,3			
HTM	16 026,4[5]	305	15 629	286

Andmed: ministeeriumid

[3] Rahandusministeeriumi andmetel hasartmängumaksust eraldatud toetused 01.03.2002–30.12.2002
[4] Kultuuriministeeriumi andmetel hasartmängumaksust eraldatud toetuste ülekannete arv
[5] Rahandusministeeriumi andmetel hasartmängumaksust eraldatud toetused 01.03.2002–30.12.2002

Senised auditid

Riigikontroll ei ole toetuste maksmist hasartmängumaksu laekumistest varem auditeerinud. Seda valdkonda ei ole kontrollinud ka ministeeriumide siseauditi osakonnad.

2003. aastal hindas Riigikontroll noortelaagritele tegevuslubade andmise auditi käigus raha eraldamise korraldust HTM-is noortelaagrite toetamiseks. Noortelaagreid toetatakse ka hasartmängumaksust.

Auditi käigus täheldati, et HTM oli esitanud enda nimel koondtaotluse "Noorte tervistav puhkus" Hasartmängumaksu Nõukogule. Ministeerium koondas iga aasta lõpus andmed järgmiseks aastaks noortelaagrites kavandatud vahetuste ja vahetustes olevate noorte arvu kohta, samuti ka juba teada olevate kavandatud projektlaagrite kohta. See info koguti projektikirjelduste kujul, mille koostisosaks oli kavandatud laagrite eelarvete projektid. Nõukogu tegi otsuse koondprojekti osas.

Riigikontroll tegi ettepaneku kaaluda vajadust muuta hasartmängumaksu seadust nii, et see sätestaks hasartmängumaksust noortelaagrite toetamiseks eraldatava osa suuruse ning HTM-ile pandaks kohustus teha otsused kõigi noortelaagrite toetusetaotluste suhtes kas seaduse või valitsuse korra kohaselt (nii nagu see on praegu sätestatud regionaalprogrammide investeeringute rahastamise osas). Kui peetakse vajalikuks jätta mingi otsustusõigus ka Hasartmängumaksu Nõukogule, siis võiks nõukogu otsustada toetuse kogusumma ja selle jaotumise toetusesaajate sihtgrupiti. Toetuste administreerimise kulud võiks katta riigieelarvest. Alternatiivina võiks kaaluda võimalust kavandada toetused riigieelarves ministeeriumi valitsemisala kuludes eraldi summana, mille kasutamiseks kehtestatakse eraldi reeglid (lahus hasartmängumaksu seadusega sätestatuist).

Auditi iseloomustus

Auditi põhiküsimused olid:

- Kas toetust on saanud selleks õigustatud isikud?
- Kas toetuse maksmine on olnud seaduslik?
- Kas ministeeriumid on rakendanud piisavaid kontrollimeetmeid, et tagada toetuse maksmise sihipärasus?

Auditiga hõlmati 01.07.2002–30.06.2003 Hasartmängumaksu Nõukogu otsuste alusel makstud toetused. Auditeeritava valimi moodustas iga viies rahuldatud taotlus. HTM-is ei võetud valimisse noortelaagrite koondprojekti, kuna selleteemaline audit oli veel käimas. Lisaks võeti mõned Sotsiaal- ja Kultuuriministeeriumilt negatiivse hinnangu saanud, kuid Hasartmängumaksu Nõukogus rahuldatud taotlused. Kokku auditeeriti Sotsiaalministeeriumis 77, Kultuuriministeeriumis 78 ning HTM-is 75 toetusetaotlust.

Kolmes kõnealuses ministeeriumis vaadeldi taotluste menetlemist ja otsustamisprotsessi ning toetuse määramise aluseks olevaid dokumente, Rahandusministeeriumis hinnati rakendatavaid kontrolliprotseduure ja Tallinna Riigikassas lepingute olemasolu finantseerimise avamisel.

Vastutavate isikutega viidi läbi vestlusi ja intervjuusid. Toetuse saajaid auditeeriti kohapeal 5-l juhul, mitmete taotluste puhul küsiti toetuse saajatelt lisainfot.

Auditi viisid läbi auditijuht Liisi Uder, audiitor Pille Põder ja nooremaudiitor Irene Alt.

1. Toetuse maksmise põhimõtted

1.1. Prioriteedid ja kriteeriumid

Otsuse taotluste rahastamise kohta teeb Hasartmängumaksu Nõukogu, kes võib tugineda ministeeriumide arvamusele – ministeerium edastab nõukogule taotlusdokumendid koos oma kirjaliku arvamuse ja ettepanekuga toetuse andmise ja selle suuruse või toetuse andmisest keeldumise kohta.

Koostöös ministeeriumidega on nõukogu määratlenud prioriteetsed valdkonnad ja välja töötanud hindamiskriteeriumid. Prioriteetsed valdkonnad on nõukogu kinnitanud oma 19.08.2002. a koosolekul ja need on avalikustatud nõukogu veebilehel.

Üldkriteeriumid on: projekti sisu ja korrektne vormistamine, oma- ja kaasfinantseerimise olemasolu ning omavalitsuse heakskiit ja kaasfinantseerimine. Taotlejaks võivad olla kolmanda sektori ühingud ja seltsingud, omavalitsused ning nende asutused. Üldjuhul ei toetata riigiasutuste, äriühingute ja eraisikute taotlusi ega reisikulude katmist (v.a sportlaste osalemine tiitlivõistlustel) ja investeeringuid.

Lisaks on kinnitatud ka prioriteetsed valdkonnad ministeeriumide kaupa. Riigikontrolli hinnangul on need liialt üldsõnalised ja kattuvad suuresti ministeeriumide töövaldkondadega. Seetõttu on ministeeriumidel ja nõukogul raske taotlust eelisjärjestada või tagasi lükata põhjusel, et see ei vasta prioriteedile.

HTM kinnitas 18.12.2002 prioriteedid, mis vaadati üle juunis 2003. Nõukogus kinnitatule lisati kutse- ja täiskasvanuhariduse valdkond ning laiendati noorte- ja keelevaldkonna prioriteete. Sotsiaal- ja Kultuuriministeerium polnud määranud täpsustavaid kriteeriume ega prioriteete. Kuigi ametlikult pole seda kinnitatud, võidakse Sotsiaalministeeriumis aluseks võtta ka aasta riskiteema. Auditeeritaval perioodil makstud toetused olid seotud peamiselt kas inva- või vanuripoliitikaga.

Kultuuriministeeriumi kinnitusel on hindamise aluseks spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord, Eesti Spordi Kongressil 29.11.2002 heaks kiidetud põhimõtted ja Kultuuriministeeriumi arengukava 2003–2006. Ministri kirjade järgi nõukogule on prioriteetideks ka küla- ja maakultuur; laste huvikoolid ja tegevused; eri kunstialade festivalid ja seminarid, kohalikud raamatukogud ja muuseumid.

Kuna prioriteedid hõlmavad reeglina ministeeriumide kogu tegevusvaldkonda, siis üldiselt vastasid ka valimis olnud projektid prioriteetidele. Oli ka erandeid. Nii rahuldati SA Eesti Spordi Solidaarsusfond taotlus, mille eesmärk oli luua sotsiaalsete tagatiste süsteem sportlaskonnale. Kultuuriministeeriumi ettepanekul ja nõukogu 15.07.2002.a otsusega nr 47 anti toetuseks 50 000 krooni. Ka pole Riigikontroll kindel, kas huvialaklubi "Raavis" projekt ("Euroopa Liit – mis see on?" – eakaid huvitava info kättesaadavuse parandamine) vastab sisult nõukogu prioriteetidele. Kuigi HTM-is vastasid kõik projektid prioriteetidele, oleks kaks neist võinud saada toetust ka Sotsiaalministeeriumi kaudu.

Prioriteetide üldsõnalisus võimaldab toetust taotleda paljudel. See suurendab töökoormust ning nõuab täpseid põhjendusi äraütlemiseks. Seeläbi jõuab nõukogu istungitele väga palju taotlusi, millest enamik saab eitava vastuse just rahapuuduse tõttu. Kokkuvõttes on otsuseid raske põhjendada: valdav osa taotlusi vastab küll prioriteetidele, aga toetust ei saa.

Riigikontroll leiab, et otstarbekam oleks lähtuvalt toetuse eesmärgist kitsendada valdkondade ringi ja näiteks igal aastal täpsustada aasta teemad. See võimaldab olla paindlikum ning lihtsustab nii ministeeriumi ametnike kui ka nõukogu liikmete jaoks otsuse langetamist. Ka sunnib see taotlejaid rohkem läbi mõtlema oma taotluse vastavust prioriteetidele.

Riigikontrolli arvates võiks eeskuju võtta Sotsiaalministeeriumist, kes töötab välja protseduurireegleid, mille osaks on ka taotluste hindamisleht. Selle alusel hakatakse vaatama taotluse korrektsust, taotleja varasemat kogemust, asja- ja ajakohasust, jätkusuutlikkust ja eelarvet.

Ettepanek Hasartmängumaksu Nõukogule

- Määrata iga-aastased konkreetsed eelisvaldkonnad toetuste maksmiseks.

Ettepanek haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Töötada välja ja kehtestada protseduurireeglid taotluste hindamiseks.

1.2. Taotluste järjestamine

Vastavalt määrusele peab ministeerium koos taotlusdokumentidega esitama ka kirjaliku arvamuse taotluse kohta. Kuna pole sätestatud, mis kujul arvamus esitada, on ministeeriumid kasutanud erinevat praktikat. Taotluste rohkus ja prioriteetide üldsõnalisus eeldab, et ministeerium järjestab kriteeriumidele vastavad projektid pingeritta. Selline järjestamine näitaks ministeeriumi seisukohta ning annaks nõukogule võimaluse saada ülevaade projektidest, mida ministeeriumid toetavad.

Sotsiaalministeerium ei koosta pingerida, järjekord kujuneb juhuslikult. Osakondade spetsialistide hinnangud lisatakse tabelisse, mille lõpus on projektid, mida ministeerium ei toeta. Tihti ei põhjenda ministeerium oma hinnangut, andes hinde kolmepallisüsteemis.

Ka Kultuuriministeerium ei koosta taotlustest pingerida. Tabelisse lisatakse vaid ministeeriumi ettepanek toetuse suuruse kohta ning soovitus toetada / mitte toetada. Kultuuriprojekte hindavad valdkonna asekantsler ja nõunikud, spordiprojekte kantsler koostöös spordiosakonna juhataja ja nõunikuga.

HTM-is pingerida üldjuhul ei koostata, vaid valitakse nimekirja algusesse kõik need projektid, mida soovitatakse toetada, ülejäänud jäävad nimekirja lõppu hinnanguga "EI". Valikud tehakse spetsiaalselt selleks loodud komisjoni töökoosolekutel.

Mitmete taotluste puhul ministeeriumi ja Hasartmängumaksu Nõukogu arvamus ei ühtinud. Seitse projekti, mida Sotsiaalministeerium ei toetanud (põhjendused: vaja täpsustada, puudub detailne eelarve, puudulikult esitatud jm), said nõukogu toetuse, ehkki enamasti mitte täismahus. Lisaks sellele ei arvestanud nõukogu toetust määrates veel 10-l juhul ministeeriumi hinnanguga, kusjuures toetust mittesaanute hulgas oli ka kaks kõrgeima hinde (1) saanud taotlust.

Kultuuriministeerium oli andnud eitava hinnangu 27-le projektile (ühes kuus keskmiselt 3–6-le taotlusele), mis said hiljem nõukogu toetuse. Reeglina oli summa sel juhul taotletust väiksem. Eitava hinnangu põhjuseid ei olnud tabelisse märgitud.

HTM-is ei sattunud valimisse ühtegi ministeeriumilt positiivse ja nõukogult negatiivse otsuse saanud taotlust. Vähemalt kuue taotluse puhul oli nõukogu teinud otsuse taotlejat toetada hoolimata ministeeriumi negatiivsest arvamusest. Samas toetati neid taotletust tunduvalt väiksemas mahus.

Ministeeriumid saatsid nõukogule taotluste nimekirja koos arvamusega toetuse suuruse kohta. Kuna aga HTM ja Sotsiaalministeerium ei teinud igakuiselt ettepanekuid kogu kuu jooksul hasartmängumaksust laekunud raha ulatuses, siis ei kasutatud kogu võimalikku ressurssi ning jääk kandus aasta lõppu. Sel moel on nt HTM saanud toetada suuremahulisi koondprojekte. Samas tähendab see, et aasta lõpus esitatud projekte toetati võrreldes aasta jooksul esitatud projektidega suuremas mahus või koguni 100% ulatuses.

Kokkuvõttes võib väita, et nõukogu on arvestanud ministeeriumide arvamustega osaliselt (kõige vähem Kultuuriministeeriumi nimekirjaga). Praegu jäävad toetuse maksmise ja menetlemisega seotud osapoolte rollid häguseks. Nõukogul on õigus langetada lõplik otsus, arvestamata ministeeriumi seisukohaga. Selliseid otsuseid tuleks põhjendada või küsida ministeeriumidelt lisainfot.

Ettepanek Hasartmängumaksu Nõukogule, haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Kujundada ühine praktika taotluste hindamiseks ministeeriumides ning määrata selgelt, mis kujul peavad ministeeriumid oma arvamuse esitama.

2. Ministeeriumide töökorraldus

2.1. Taotluste menetlemine

Taotluste registreerimine

Määruse järgi esitab ministeerium taotluse Hasartmängumaksu Nõukogule 10 päeva jooksul taotluse saamise päevast alates. Määruse nõuet ei ole aga otstarbekas täita, sest nõukogu istungid toimuvad kord kuus. Seetõttu saadavad ministeeriumid kõik kuu jooksul laekunud taotlused nõukogule korraga.

Taotlusi registreeritakse ministeeriumides erinevalt. Sotsiaalministeeriumis taotlusi üldjuhul ei registreerita ega märgita taotlustele laekumise kuupäeva. 11-l juhul polnud võimalik tuvastada taotluse laekumis-/saatmisaega. Alates 2003. aasta keskpaigast sisestatakse kõik taotlused Exceli tabelisse.

Kultuuriministeeriumis lüüakse taotlusele saabumiskuupäeva tempel ja registreeritakse samuti Exceli tabelis (mis hiljem saadetakse nõukogule).

HTM-is registreerib nõukogu kaastöötaja saabunud taotluse dokumendiregistris Postipoiss, kus on võimalik jälgida, mis faasis taotlus on. Taotlus seotakse dokumentidega nagu otsus, leping, aruanne. Taotlusel peaksid olema kuupäev ja registreerimisnumber, kuid sageli need osaliselt puudusid. Kuna toetusega seotud dokumente sisestab ainult mainitud kaastöötaja, kes on tööl kaks korda nädalas, siis võib dokumentide registreerimine võtta tavalisest kauem aega.

Riigikontroll leiab, et taotlused ning hiljem lepingud ja aruanded tuleb registreerida kohe.

Taotleja asutamisdokumendid

Taotleja peab esitama ministeeriumile kahes eksemplaris taotluse, juriidilisest isikust taotleja asutamisdokumentide ärakirjad, projektikirjelduse iga projekti kohta eraldi ning omafinantseerimise ja/või kaasfinantseerimise tõestamis- ja garanteerimisdokumendid või kaasfinantseerimise taotlemist tõendavad dokumendid.

Pole määratletud, milliseid dokumente peetakse asutamisdokumentideks. Kokkuleppeliselt on need põhikiri ja registrikaardi väljavõte. Sisuliselt poleks neid aga vaja, sest ministeeriumi töötajad saavad vaadata registrikaardi andmeid ning paljudel juhtudel ka põhikirja registrikeskusest. Kultuuriministeeriumi ametnike arvates kiirendab registrikaardi koopia esitamine oluliselt tööprotsessi.

Sotsiaalministeeriumis olid kõik valimisse sattunud taotlused vormistatud nõuetele vastavalt, kuid asutamisdokumentidest puudus kuuel juhul põhikiri, ühel juhul põhimäärus, kolmel juhul registrikaardi väljavõte; kahel taotlejal oli väljavõte vanem kui 1,5 aastat; nelja taotluse puhul ei olnud lepingu allkirjastanud isikut nimetatud registrikaardil.

Kultuuriministeeriumis olid kõik taotlused nõuetele vastavalt vormistatud. Põhikiri puudus viie ja registrikaardi väljavõte kahe taotluse juures. Asutamisdokumentide ärakirjad puudusid täielikult 11 taotluse juures, sh kahel korral viiel eri liidul. Ametnike selgitusel on korduvtaotlejate (eelkõige just spordialaliitude) puhul jälgitud ja kontrollitud põhikirja olemasolu varasemate projektide juures.

HTM-ile esitatud taotlused olid korrektselt vormistatud. Ministeeriumis on vastavalt määruse lisale välja töötatud lihtne taotlusvorm. Asutamisdokumentidest oli vana registrikaart neljal taotlusel, põhikiri puudus kümnel ning mõlemad seitsmel taotlusel.

Projektikirjeldused

Taotlusele peab olema lisatud ka projektikirjeldus iga projekti kohta eraldi. Sotsiaalministeeriumis auditeeritud taotluste projektikirjeldused olid üldiselt ülevaatlikud ja neis olid loetletud plaanitud tegevused. Erandina võib tuua taotluse, kus projektiks oli erivajadustega laste jõuluüritus 2002. aastal, ära oli toodud aga tegevuskava 2002–2007.

Ka HTM-is ja Kultuuriministeeriumis oli igale taotlusele lisatud nõutud projektikirjeldused.

Oma- ja kaasfinantseerimine ning eelarve

Määruse järgi tuleb taotlusele lisada oma- ja kaasfinantseerimise garantiikirjad või taotlemise dokumendid (sel juhul tuleb garantiikiri saata lepingu sõlmimise ajaks). Riigikontrolli hinnangul ei selgu sätte sellisest sõnastusest, kas garantiikirjad või taotlemise dokumendid tuleb esitada alati (st et oma-/kaasfinantseerimine on igal juhul kohustuslik) või ainult juhul, kui ka tegelikult kavatsetakse oma-/kaasfinantseerimist kasutada. Samuti pole sätestatud oma- ja kaasfinantseerimise määra.

Sotsiaalministeeriumis puudus 13-l projektil nii oma- kui ka kaasosalus, 24-l juhul kaasfinantseeringu või selle taotlemise tõendus. Kultuuriministeeriumis puudus oma- ja kaasfinantseerimine 3-l juhul, 9-l taotlusel ei olnud kaasfinantseerijat ning enamasti oli kaasfinantseerija märgitud ainult taotluses (ilma garantiikirjata); omafinantseering puudus 19-l juhul. HTM-is ei olnud kaas- ega omafinantseerimist üldse 2-l juhul, kaas- ja/või omafinantseerimise või selle taotlemise dokumente ei olnud 22-l juhul.

Riigikontroll ei pea oma- ja kaasfinantseeringu näitamist üksnes äramärkimise teel piisavaks. Tihti oli projekti kirjeldusse küll märgitud summad ja finantseerimisallikad, kuid garantiikirja lisatud polnud. Ühele Sotsiaalministeeriumile esitatud taotlusele lisatud kaasfinantseeringut tõendava MTÜ juht oli ühtlasi taotleja esindaja, teisel juhul tõendas kaasfinantseeringut taotleja pearaamatupidaja.

Ettepanekud haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Tagada kõikide toetuse maksmisega seotud dokumentide (taotlused, lepingud, aruanded) registreerimine ja säilitamine.

Ettepanek rahandusministrile

- Algatada toetuse maksmist reguleeriva määruse muutmine, et loobuda dokumentide esitamise nõudest juhul, kui nendega on võimalik tutvuda elektrooniliselt. Lisaks sellele muuta määrust nii, et ministeerium esitaks Hasartmängumaksu Nõukogule taotluse mitte kümne päeva jooksul taotluse saamisest, vaid järgmise kuu 10 kuupäevaks.
- Täpsustada määrust oma- ja kaasfinantseerimise vajalikkuse ja määra osas.

2.2. Lepingute sõlmimine

Lepingute sõlmimine ja registreerimine

Määruse kohaselt informeerib ministeerium taotlejat ja saadab 10 tööpäeva jooksul otsuse ärakirja saamisest taotlejale lepingu projekti. Leping sõlmitakse kolmes eksemplaris. Kuna ühtset vormi polnud kehtestatud, sõlmis iga ministeerium lepingu enda tahtsi.

Sotsiaalministeeriumis oli neljal juhul toetuse saaja esindajana lepingu allkirjastanud allkirjaõiguseta isik. Volitusi lepingu allkirjastamiseks polnud lisatud ning ministeerium neid ka ei nõudnud. Kokku maksti nende lepingute põhjal 184 500 krooni.

Kui Sotsiaalministeerium registreerib lepingud üldises lepinguregistris, siis Kultuuriministeerium ei registreeri neid üldse, vaid märgib ainult sõlmimise kuupäeva. HTM polnud lepinguid sõlmides järjekindel, registreerides lepingud mõnel kuul üldises lepinguregistris ning mõnel kuul eraldi nn hasartmängumaksu lepingutena. Seetõttu ei langenud lepingute numeratsioon kokku dokumendiregistriga Postipoiss.

Kirjeldatu tõstatab riski, et kuna toetuse maksmisega tegelevatel ametnikel pole ülevaadet kogu protsessist, jääb toetuse maksmise ja ennekõike järelevalve protsess poolikuks. Ka ei pea Riigikontroll õigeks, et ministeeriumides sõlmitavatel lepingutel puudub ühine vorm.

Garantiidokumentide nõudmine lepingu sõlmimisel

Kui toetust antakse taotletust väiksemas mahus, siis ministeeriumid ei nõua lepinguid sõlmides uusi eelarveid. Reeglina ei näidanud taotleja täpsustatud eelarve puhul ei kaas- ega omafinantseerimise kasutamist. Aruannete juures ei kontrollitud, kas näidatud kaas- või omafinantseerimist üldse kasutati ega nõutud täpsustatud eelarves selle lisamist eelarvele.

Kui toetuse taotlemisel nõuti kaas-/omafinantseerimise dokumente vähemalt osaliselt, siis lepingu sõlmimise ajal ei tehtud sedagi. Seetõttu pole kindel, et oma- ja kaasfinantseerimist üldse kasutati.

Ettepanekud haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Sõlmida lepingud ainult allkirjaõiguslike isikutega või nende volitatud isikutega.

Ettepanek rahandusministrile

- Koostöös taotlusi menetlevate ministeeriumidega töötada välja ja lisada toetuse maksmist reguleerivale määrusele ühised lepinguvormid, mis sisaldaksid mõlema poole vastutust, kohustusi, kontrollivõimalusi ja sanktsioone ning lisaks veel projektikirjeldust ja projekti täielikku eelarvet.

3. Toetusotsuste muutmine

3.1. Toetusotsuste tühistamine

Nõukogul on õigus toetuse andmise otsus tühistada, kui taotleja ei ole sõlminud lepingut kahe kuu jooksul toetuse andmise otsuse tegemise päevast arvates.

Nõukogu kasutab seda võimalust siiski harva ning enamasti ministeeriumi ettepanekul. Tavaliselt loobub taotleja sel juhul ise toetusest, põhjuseks kas ajaline viivitus või liiga väike toetussumma. Tühistatud on ka juhul, kui taotleja ametlik nimi erineb pisut esialgses taotluses märgitust. Sel juhul tehakse uus positiivne otsus.

Sotsiaalministeeriumis olid lepingud reeglina sõlmitud kahe kuu jooksul. Kaheksa lepingut oli siiski sõlmitud ka pikema aja vältel. Ühel juhul eraldati nõukogu 16.06.2003. a otsusega toetus MTÜ-le Toetaja (psüühiliste erivajadustega inimeste teenuste väljaselgitamine). Kuigi lepingus on projekti läbiviimise lõpptähtajaks märgitud 31.12.2003, sõlmiti leping alles 07.12.2003. Kuna nõukogu ei olnud otsust tühistanud, siis sai võimalikuks lepingu sõlmimine vahetult enne projekti lõppemist. Sotsiaalministeeriumi kaudu esitatud projektide toetamise otsus tühistati kahel korral. Mõlemal juhul tehti hiljem uus, toetav otsus. Kuna üks projektidest oli mõeldud suvelaagri korraldamiseks, siis muudeti enne uue otsuse tegemist projekti suunitlust. Üks toetuse saaja taotles raha ajakirja väljaandmiseks II–IV kvartaliks. Nõukogu toetas ainult II kvartali osas, leping sõlmiti aga alles 19.09.2003 ja raha kanti üle 24.09.2003 ehk III kvartalis.

HTM-is oli veel detsembri algul sõlmimata leping ühe taotlejaga, keda nõukogu otsustas toetada juba 17.02.2003. Auditi läbiviimise ajal tühistas nõukogu otsuse. Lepingut ei sõlmitud taotleja enda soovil: raha küsiti osale suuremast projektist, kuna aga peaprojekti ei rahastatud, siis ei olnud otstarbekas ka lubatud raha kasutada. Rahandusministeerium oli ent raha selle jaoks planeerinud ja otsuse tühistamise venimise tõttu ei saanud seda kasutada teiste projektide toetamiseks.

Ühel juhul tehti otsus taotluse rahuldamise kohta mais 2003, kuid uus otsus augustis 2003. Esimest otsust polnud tühistatud. Kolmel juhul on leping sõlmitud hiljem kui kaks kuud otsuse langetamisest.

MTÜ-ga Keila Lastekaitse Ühing sõlmitud lepingu kuupäevaks oli märgitud 12.10.2003 ja selle järgi oli aruande laekumise kohustus 15.10.2003, ehkki nõukogu tegi otsuse juba aprillis. Väidetavalt sõlmiti leping mais, mil toetus ka üle kanti, kuid keegi polnud lepingul märganud vale kuupäeva.

Kultuuriministeeriumis olid kõik valimisse sattunud lepingud sõlmitud kahe kuu jooksul.

Kuna nõukogul on õigus otsus tühistada, aga tal puudub selleks vajalik info, siis võib mõnel juhul lepingu sõlmimine venida. Seejuures tekib risk, et kuna lepinguid ei sõlmita õigeaegselt, siis plaanitavad tegevused kas ei saa toimuda õigeaegselt või kaotavad mõtte (nt jõuluüritused). Lepingu hilisem sõlmimine võib kaasa tuua aga selle, et toetatakse tegevusi, mis on lepingu sõlmimise ajaks juba toimunud ning seetõttu pole kindel, et raha kasutati lubatud otstarbeks. Ka Rahandusministeeriumi hinnangul peaksid ministeeriumid sõlmima lepinguid kiiremini, et mitte ületada kahekuulist tähtaega. See kergendaks tunduvalt nii Rahandusministeeriumi, toetuse saajate, kui ka nõukogu tööd.

Ettepanekud rahandusministrile

- Algatada määruse muutmine nii, et kui ministeerium ei sõlmi lepingut kindla ajavahemiku jooksul, siis kaob õigus leping sõlmida ja toetus välja maksta, või sätestada nõue, et ministeeriumid peavad lepinguta jäänud otsuste materjalid koos põhjendustega esitama kahe kuu jooksul nõukogule.
- Täiendada määrust nii, et oleks välistatud toetuse maksmine projektide eest, mis on läbi viidud enne lepingu sõlmimist.

3.2. Toetussummade vähendamine

Eelarve täpsustamine

Määruse kohaselt otsustab Hasartmängumaksu Nõukogu toetuse andmise ja selle suuruse või toetuse andmisest keeldumise.

Ministeeriumid esitavad nõukogule oma seisukoha toetuse suuruse kohta. Toetuse maksmine taotletust väiksemas mahus eeldab, et taotleja on võimeline saama lisafinantseeringu mujalt või on ta projekti eelarvet oluliselt suuremaks hinnanud. Toetussumma vähendamisel peab toetuse saajalt küsima täpsustatud eelarvet, et näha taotleja nägemust, kuidas ta kavatseb väiksema summa eest eesmärke saavutada. Audit näitas, et reeglina täpsustatud eelarveid ei küsitud. Osaliselt hakati seda tegema 2003. aasta jooksul.

Sotsiaalministeeriumi 77-st taotlusest 40 puhul eraldati toetust taotletust vähem. Uus eelarve, mis vastaks toetuse summale, oli esitatud 29-l juhul. Kultuuriministeeriumis ei nõuta toetussumma muutumisel uue eelarve esitamist üldse, mistõttu ükski taotlejatest polnud seda ka esitanud.

HTM-is oli taotleja saanud enamiku lepingute puhul toetust väiksemas summas, kuid täpsustatud eelarve paluti esitada ainult ühel juhul. Kokku oleks pidanud täpsustatud eelarve esitama 39 taotlejat. 2003. aasta jooksul hakkas HTM enam täpsustatud eelarveid nõudma. HTM oli ka ainus ministeerium, kes oli mõnel korral toetuse väiksemas mahus eraldamise ettepanekule lisanud põhjenduse (nt “ei toetata dirigentide töötasusid”, “ei toetata reisikulusid ja päevarahasid”).

Kuna toetussumma vähendamise puhul ei olnud üldjuhul eraldi ära toodud oma- või kaasosalust, siis ei saa väita, et seda alati kasutati. Aruanded, mis toetuse kasutamine kohta esitatakse, ei sisalda tihti mitte kogu projekti maksumust, vaid ainult toetuse osa. Näiteks Sotsiaalministeeriumis oli kogu projekti eelarve kasutamist näidatud 9% auditeeritud juhtudest.

Eelarvete koostamise peamine probleem on see, et need on tihti üldsõnalised, kusjuures kuluartikkel on sageli seostamata konkreetse tegevusega.

Üks HTM-i kaudu toetust taotlenu oli e-postitsi soovinud täpsustada uut eelarvet, kuid ministeerium ei vastanud tema taotlusele.

Kuna toetussumma vähendamise korral ei nõua ministeeriumid enamasti uut eelarvet, siis nad sisuliselt ei tea, milliste kulude katteks raha kasutatakse. Ka võib raha vähendamine kaasa tuua selle, et taotleja peab kogu tegevuse ümber planeerima või hoopis ära jätma.

Projektide muutmine

Täpsustatud eelarve kõrval on sama tähtis leppida taotlejaga kokku projekti tegevustes, mis aitaksid saavutada soovitud tulemust. Tegevuse osaline muutmine võib kaasa tuua täiesti uued tulemused.

Sotsiaalministeeriumis vähendati taotluste summat vähemalt 40-l juhul. Samas ei nõutud neist ühelgi juhul uut tegevuskava, st ei täpsustatud, kuidas kavatsetakse väiksema summaga täita projekti eesmärki. Tegevusi oli kirjeldatud ainult projektikirjelduses, mis esitati toetust taotledes.

Alates 2003. kevadest märgitakse projekti tegevused lühidalt ka lepingusse. Projekti ja eelarvet loetakse lepingu lahutamatuks osaks. Lepingumuudatused tuleb kokku leppida kirjalikult, kuid seda pole üldjuhul tehtud. Alles aruandest selgub, kas projekti eesmärgid täitusid. Paaril juhul erinesid aruandes ja taotluses näidatud tegevused.

Kultuuriministeeriumis on toetust makstud reeglina taotletust vähem, vaadeldud 78-st taotlusest vaid 13-l juhul sõlmiti leping taotletud summa peale. Toetuse vähendamisel tegevusi ei täpsustatud.

HTM-is ei olnud lepingu sisu ehk toetuse otstarve eraldi lahti kirjutatud, lepingus viidatakse vaid kohustusele pidada kinni projektis toodud mahust ja ajagraafikust.

Ühel juhul teostati projekt kavandatust väiksemas mahus, sest kaasfinantseerimist oli esialgu arvestatust vähem, ehkki hasartmängumaksu toetus oli sama, mida taotleti. Kahel juhul oli toetuse kasutamise eesmärk sama, kuid tegevused võrreldes planeerituga erinevad.

Kuna toetussumma olulise vähendamise korral peavad taotlejad otsima lisafinantseeringuid või tegutsema esialgu planeeritust väiksemas mahus, siis võib juhtuda, et toetus kasutatakse ära teisel eesmärgil või ei suudeta saavutada soovitud tulemust. Praegune aruandlus ei taga ministeeriumidele ülevaadet sellest, mis ulatuses projektid teostati ning kas seatud eesmärgid ka täideti.

Ettepanekud Hasartmängumaksu Nõukogule

- Toetussummat vähendades pidada silmas, et projekti eesmärk oleks ka vähendatud eelarvega saavutatav.
- Toetuse vähendamise korral näidata, millist kuluartiklit vähendatakse ning milliseid tegevusi ümber kujundatakse.

Ettepanek haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Nõuda taotlejalt enne lepingu sõlmimist täpsustatud ja ministeeriumiga kooskõlastatud projektikirjeldust ja eelarvet.

4. Aruandlus ja järelevalve

Määruse järgi kontrollib taotlejaga lepingu sõlminud ministeerium, kas toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt ja vastavalt lepingu tingimustele.

Aruandluse ja järelevalvega oli probleeme kõigis ministeeriumides: tihti polnud toetuse saajad esitanud aruandeid toetuse kasutamise kohta; kuludokumentide esitamist reeglina ei nõutud; aruande vorm ei eelda kulude üksikasjalikku analüüsi.

Ministeerium peab toetuse saajate üle järele valvama. Ministeeriumid ei ole teinud kohapealset kontrolli, ehkki lepingu järgi on neil selleks õigus. Järelevalve on seisnenud aruande läbivaatamises ning mõnel juhul ka täpsustuste küsimises.

Sotsiaalministeeriumis ei olnud kümme toetusesaajat esitanud aruannet tähtaegselt. Viis neist esitasid selle auditi ajal. Aruanded on formaalsed: loetletud on samad tegevused mis projektikirjelduseski. Kuludokumentide koopiaid ei olnud esitanud 31 toetuse saajat (58-st aruandest). Mõnel juhul oli lisatud loetelu kuludokumentidest. Vaadeldud aruannete järgi on projektide eelarve täidetud 100%, esines vaid minimaalseid ümbertõstmisi kuluartiklite lõikes.

Esines juhtumeid, kus aruandes näidati kasutatud summa tegelikust toetusest väiksemana. Ka võis puudu olla sisuline aruanne või oli see allkirjastamata. Pikemate projektide puhul kohustus toetuse saaja lepingu kohaselt esitamata kord kvartalis vahearuande. Vähemalt ühel juhul see puudus.

Sotsiaalministeeriumi uute protseduurireeglite põhjal, mis 2004. aasta alguseks polnud veel kinnitatud, peab valdkonna spetsialist kontrollima kohapeal ühes kuus vähemalt nelja toetuse saajat.

Kultuuriministeeriumis tuleb lepingu kohaselt aruanne esitada 20 päeva pärast projekti lõppemist. Kaks toetuse saajat oli esitanud kirjaliku taotluse pikendada projekti tähtaega ning kolm ei olnud aruannet esitanud, kuid lubasid seda teha pärast meeldetuletust. Kuludokumentide koopiaid ei olnud esitatud neljal juhul 71-st, kuigi Kultuuriministeeriumi kaudu toetust saanutele on see kohustuslik. Sisuline tegevuse aruanne puudus viiel juhul.

HTM-is oli aruanne esitamata kolmel toetuse saajal, sisuline aruanne puudus veel kahel juhul. Üks toetuse saaja oli esitanud sisulise aruande asemel taotluses oleva projekti ülevaate.

Üks toetuse saaja esitas aruandena kogu perioodi tegevusaruande ja perioodi raha liikumise (panga väljavõtted), kuigi see sisaldas ka muude projektide tegevusi. Aruande laekumist pole näha viie aruande juures, st ei toetuse saaja ega ministeerium pole märkinud saatmis- ega saabumiskuupäeva. Kuigi ühest aruandest selgus, et peaaegu kogu raha oli läinud projektijuhile, ei tekitanud see ministeeriumiametnikes küsimusi. Sama inimene oli koostanud ka sisulise aruande. MTÜ-le Keila Lastekaitse Ühing makstud toetuse puhul ei suudetud ministeeriumis aruannet leida, kuid kohapealsel auditeerimisel selgus, et see on saadetud ministeeriumile juba kuid varem.

Ettepanekud haridus- ja teadusministrile, kultuuriministrile ja sotsiaalministrile

- Rakendada kontrollimeetmed, mis võimaldaksid jälgida aruannete ja kuludokumentide õigeaegset laekumist.
- Koostöös töötada välja protseduurid toetuste kasutamise kontrollimiseks ning järgida neid (aruandluse kontroll, kuludokumentide nõudmine, kohapealne kontroll).

Ettepanek rahandusministrile

- Täiendada määrust nii, et toetust ei saaks kindlaksmääratud aja jooksul isikud, kes on jätnud esitamata aruande eelmise toetuse kasutamise kohta või kasutanud toetust ebasihipäraselt.

5. Toetuse ebasihipärane kasutamine

Määruse järgi peab ministeerium kontrollima, kas toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt ja vastavalt lepingu tingimustele.

Vähemalt ühel juhul kasutas toetuse saaja raha muuks otstarbeks.

Eesti Jäähoki Liit taotles Kultuuriministeeriumi kaudu 2002. aastal 91 427 krooni treenerite ja mängijate koolituseks Soomes ajavahemikul 07.07–02.08.2002. Toetust eraldati 40 000 krooni.

Aruanne toetuse kasutamise kohta esitati 12.09.2002 summas 48 541 krooni. Aruandele oli lisatud ka kaks arvet: 2000 eurot majutuse eest Rahvusvahelise Jäähoki Liidu poolaasta kongressil Sitsiilias ning 10 154 Rootsi krooni konsultatsioonikuludena.

Riigikontroll leiab, et antud juhul ei ole ministeerium piisava põhjalikkuse kontrollinud ei aruannet ega sellele lisatud kuludokumente, mistõttu on olnud võimalik kasutada toetust ebasihipäraselt.

Kuigi ei määrus ei näe ette sanktsioone, on lepingus sätestatud võimalus nõuda toetus ebasihipärase kasutamise korral tagasi.

Ettepanek kultuuriministrile

- Nõuda Eesti Jäähoki Liidult ebasihipäraselt kasutatud toetus tagasi.

Jüri Kõrge
Peakontrolör
Tegevusriskide auditi osakond

Hasartmängumaksu Nõukogu vastus

HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll

13. aprill 2004.a. nr 8

Hasartmängumaksust makstavad toetused

Austatud härra Kõrge

Vastuseks Teie 26.03.2004 saadetud kirjale nr 2-7.1-TR/04/407 teatame, et oleme läbi vaadanud aruande eelnõu nr 2-4/04/17 ning tutvunud seal esitatud ettepanekutega. Hasartmängumaksu Nõukogu (edaspidi HMN) koosseisus Indrek Raudne, Katrin Saks, Jaak Allik, Kaarel Pürg, Helir-Valdor Seeder, Andres Taimla, Siim Sukles, Riho Rahuoja ning endine liige Peep Ratas on mitmel nõukogu koosolekul arutanud otsuste tegemise põhimõtteid ning vastu võtnud erinevaid nõukogu tööd reguleerivaid otsuseid.

Eelmise aasta aprillis ümbervalitud HMN on arutanud eelmisel aastal ja käesoleval aastal kokku neljal korralisel istungil põhimõtteid, kuidas muuta toetuste andmine efektiivsemaks ning kuidas tagada seda, et toetust saavad selleks õigustatud isikud. Esimese sammuna kinnitas 16. veebruar 2004.a. HMN uue kodukorra (lisatud antud kirjale), millega olemasoleva seadusandliku raamistiku piires oluliselt muudetakse ja täpsustatakse vastavalt uutele põhimõttetele toetuse andmise korda. Lisaks tuleb järgmisel Hasartmängmaksu Nõukogu korralisel koosolekul 19. aprillil arutlusele nõukogu esimehe ettepanek töötada välja järgmise aasta sügiseks Vabariigi Valitsusele ettepanekud HMN tegevust reguleerivate õigusaktide muudatused eesmärgiga muuta toetuste jagamise regulatsiooni tulemuslikumaks.

Uuenenud kodukorra järgi on HMN jaotanud projektid suure-, keskmise- ja väiksemahulisteks. Lähtuvalt sellest on paika pandud ka vastavalt projekti iseloomule nõutava kaas- ja/või omafinantseeringu suurus.
Kodukorras on ära toodud ka need andmed, mida peab nõukogule esitatud taotluste koondtabel sisaldama ning mis järjekorras peavad taotlused koondtabelis olema esitatud.

Riigikogu
Lossi plats 1 a
15 165 TALLINN

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 15.04.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/407-2

Ühtne tabeli vorm on nõukogul hetkel koostamisel. Ka otsuste tegemisel toetussummat vähendades on HMN võimaluste piires lähtunud põhimõttest, et projekti eesmärk oleks ka vähendatud eelarvega saavutatav.

HMN esimehena on mul hea meel Teid informeerida, et kavas on kokku kutsuda ministeeriumite esindajatest ja nõukogu liikmetest koosnev töörühm Riigikontrolli poolt koostatud 26.03.2004.a kontrolliaruande eelnõus nr 2-4/04/17 "Hasartmängumaksust makstavad toetused" tehtud ettepanekute arutamiseks ning samuti on plaanis käsitleda kontrollaruandes toodud ettepanekuid järgmistel korralistel nõukogu istungitel.

Lugupidamisega,

Indrek Raudne
Hasartmängumaksu Nõukogu esimees

Lisa: HMN kodukord 4 lehel.

Margit Käpp 5650 6065

HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU KODUKORD

Nõukogu koosolekud

1. Nõukogu peab korralisi koosolekuid 1 kord kuus.

1.1. Korraline koosolek toimub iga kuu keskel, kus tehakse otsused eelmisel kalendrikuul (esimesest viimase kuupäevani k.a.)(v.a. suurte ja keskmiste projektide puhul, mil otsused tehakse vastavalt üks kord ja kaks korda aastas) esitatud taotluste kohta ning jagatakse eelmisel kuul laekunud raha.

1.2. Korraliste koosolekute toimumise ajad:
2004. aasta korralised koosolekud toimuvad 19. jaanuar, 16. veebruar, 15. märts, 19. aprill, 17. mai, 21. juuni, 19. juuli, 16. august, 20. september, 18.oktoober, 15. november, 20. detsember kl 13.00.

2. Vajadusel võib nõukogu esimees kokku kutsuda erakorralisi koosolekuid, millest teavitatakse nõukogu liikmeid vähemalt 5 tööpäeva enne koosoleku toimumist.

3. Koosolekud toimuvad esmaspäeviti ruumis R307 algusega kell 13.00, kui ei ole kokkulepitud teisiti.

4. Üheksaliikmeline nõukogu on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb viis liiget, sealhulgas nõukogu esimees või aseesimees.

4.1. Kui liikmel ei ole võimalik koosolekust osa võtta, teatab ta sellest nõukogu sekretariaati enne koosoleku algust.

4.2. Kui nõukogu esimees ei saa koosolekust osa võtta või ta lahkub enne koosoleku lõppu, asendab teda nõukogu aseesimees.

Koosoleku materjalide ettevalmistamine

5. Kalendrikuul laekunud taotlused esitab ministeerium koondtabelina nõukogule järgmise kuu 10. kuupäevaks.

6. Koondtabel peab sisaldama taotluse ministeeriumisse laekumise kuupäeva, taotleja nime ja asukohta (linn, maakond), projekti nimetust ja toimumise aega, projekti liiki (piirkondlikku ulatust) ja lühikirjeldust(piisavalt põhjalik, et oleks võimalik aru saada, mis projektiga tegu), projekti üldmaksumust, teadaolevaid ja loodetavaid kaasfinantseerijaid koos vastava summaga, märget kaasfinantseerimist tõendavate dokumentide olemasolu kohta, nõukogult taotletavat summat ning ministeeriumi hinnangut (mitte toetada, toetada n krooni ulatuses), toetuse andmisest keeldumise korral põhjendust

7. Koondtabel peab hõlmama kõiki vastaval perioodil laekunud taotlusi. Koos tabeliga peab ministeerium nõukogule loovutama ühe täismahulise eksemplari igast taotlusest koos kõigi kirjalike arvamuste ja ettepanekutega. Nõukogu koosolekul käsitletakse ainult neid taotlusi, mis koosoleku käsutuses täismahuliselt.

8. Otse nõukogule laekunud taotlused saadab nõukogu sekretariaat kolme tööpäeva jooksul peale saabumist vastavasse ministeeriumisse koondtabelisse kandmiseks.

9. Ministeerium jaotab vastavalt taotluse suurusele laekunud taotlused väike-, kesk- ja suurprojektideks ehk projektiliikideks. Iga projektiliigis järjestab ministeerium projektid soovitusliku pingeritta, mis kajastab ministeeriumi vastavate asjatundjate eelistusi.

10. Suurte ja keskmiste projektide (kestvusega üle kvartali, nn jätkuprojekti) puhul langetab nõukogu otsuse projekti kohta tervikuna. Toetuse summad makstakse välja aasta jooksul vastavalt ajagraafikule, mille määrab nõukogu vastavalt hasartmängumaksu planeeritud igakuisele laekumisele antud aastal.

11. Rahandusministeeriumi esindaja esitab igal koosolekul kirjaliku ülevaate hasartmängutulude vahepealse laekumise kohta.

Nõukogu otsuste tegemise aluseks olevad kriteeriumid

12. Nõukogu käsitleb projektitaotlusi suur-, keskmiste- ja väikeprojektidena. (lisa 1)

12.1 Suurprojekt on projektitaotlus, mille Hasartmängumaksu Nõukogust taotletav summa jääb vahemikku 250 tuhat kuni 10 miljonit krooni. Suurprojekte käsitleb Hasartmängumaksu Nõukogu üks kord aastas jaanuaris ja taotlusi on võimalik esitada detsembrikuu jooksul. Vahepealsel ajal laekunud suurprojekti mahus taotlusi võib Hasartmängumaksu Nõukogu toetada sel kuul käsitlusele tuleva projektiliigi mahus või mitte toetada ja teha taotlejale ettepaneku esitada taotlus uuesti selleks ettenähtud ajal. Kui taotlus on rahuldatud sel kuul käsitlusele tuleva projektiliigi mahus, siis edaspidi enam projekt läbivaatamisele ei kuulu. Kohustuslik kaas- ja/või omafinantseeringu osakaal peab olema vähemalt 40% (kohustuslik garantiikirjade olemasolu hiljemalt lepingu sõlmimisel), halduskuludeks maksimaalselt 10% küsitavast summast.

12.2 Keskmine projekt on projektitaotlus, mille Hasartmängumaksu Nõukogust taotletav summa jääb vahemikku 75tuhat-250tuhat krooni. Keskmise suurusega projekte käsitleb nõukogu kaks korda aastas jaanuarkuu ja juunikuu koosolekul. Taotlusi on võimalik esitada vastavalt kas detsembrikuus või maikuus. Vahepealsel ajal laekunud keskmise projekti mahus taotlusi võib Hasartmängumaksu Nõukogu toetada sel kuul käsitlusele tuleva projektiliigi mahus või mitte toetada ja teha taotlejale ettepaneku esitada taotlus uuesti selleks ettenähtud ajal. Kui taotlus on rahuldatud sel kuul

käsitlusele tuleva projektiliigi mahus, siis edaspidi enam projekt läbivaatamisele ei kuulu.
Kohustuslik kaas- ja/või omafinantseeringu maht vähemalt 35% (kohustuslik garantiikirjade olemasolu hiljemalt lepingu sõlmimisel), halduskuludeks maksimaalselt 15% küsitavast summast.

12.3 Väikeprojekt on projektitaotlus, mille Hasartmängumaksu Nõukogust taotletav summa jääb vahemikku 75tuhat krooni. Väikeprojekte käsitleb nõukogu 12 korda aastas. Taotlusi on võimalik esitada samuti 12 korda aastas. Näiteks kui taotleja esitab taotluse jaanuarikuus, langetatakse otsus selle kohta järgmise kuu koosolekul.
Kohustuslik kaas- ja/või omafinantseeringu maht peab olema reeglina 25% (kohustuslik garantiikirjade olemasolu hiljemalt lepingu sõlmimisel), halduskuludeks maksimaalselt 20% küsitavast summast

13. Nõukogu ei toeta üldjuhul taotlusi:

13.1 mis sisaldavad tagantjärgi juba toimunud ürituste või tegevuste finantseerimist
13.2 mis valdkonna arendamiseks ja toetamiseks on riigi poolt juba loodud eraldi projektfinantseerimise põhimõttel toimivad institutsioonid ja mille kohta nõukogu on võtnud sellekohase otsuse

Otsuste protokollimine

14. Nõukogu otsus taotluse kohta nummerdatakse vastavalt ministeeriumi poolt koostatud tabelis olevale järjekorrale. Otsuses märgitakse ära ministeerium, mille kaudu toetus jõuab taotlejani, toetuse saaja, projekti nimetus vastavalt koondtabeli andmetele ning toetuse suurus.

15. Iga otsus toetuse määramise kohta vormistatakse eraldi protokolli väljavõttena ning saadetakse nii vastavale ministeeriumile kui ka rahandusministeeriumile Vabariigi Valitsuse määruses nr140 antud tähtaja jooksul.

16. Nõukogu otsused toetuse määramise kohta avalikustatakse internetis nõukogu koduleheküljel aadressiga: hmn.riik.ee iga kuu 25. kuupäevaks.

LISA1

Kohustuslik kaas- ja/või omafinantseering	Projekti liik	Aastas jagatakse/protsent kogu jagatavast summast	Küsitavast summast halduskuludeks maksimaalselt	Küsitav summa
40%	Suur	1kord / 40%	10%	250tuh-10milj EEK
35%	Keskmine	2 korda / 40%	15%	75-250 tuh EEK
25%	Väike	12 korda / 20%	20%	kuni 75 tuh

Parandatud kodukord on heaks kiidetud Hasartmängumaksu nõukogu koosolekul 16. veebruar 2004.a.

Haridus- ja teadusministri vastus

Haridus- ja Teadusministeerium

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 26.03.2004 Nr 2-7.1-TR/04/406
Meie 19.04.2004 nr 7.1-5/2056

Kontrollaruande eelnõu "Hasartmängumaksust makstavad toetused"

Täname Teid auditi "Hasartmängumaksust makstavad toetused" läbiviimise eest. Haridus- ja Teadusministeerium tutvus Riigikontrolli poolt esitatud aruande eelnõuga ning edastab kirja lisana ministeeriumi seisukohad tehtud ettepanekute kohta ja ajakava planeeritud muudatuste elluviimiseks.

Arvestades auditi ulatust võib üldjuhul nõustuda auditi ettepanekutega. Samas toetudes ministeeriumi praktilisele kogemusele leiame, et selle teemaga seoses oleks vajalik analüüsida ka toetuse maksmist reguleerivaid õigusakte.

Lugupidamisega

Toivo Maimets
Minister

Lisa: Haridus- ja Teadusministeeriumi arvamus Riigikontrolli ettepanekute kohta hasartmängumaksust makstavate toetuste auditis 1 eks 2 lehel

Eve Sild 7350 126
eve.sild@hm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 20.04.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/406-2

LISA

Haridus- ja Teadusministeeriumi arvamus Riigikontrolli ettepanekute kohta hasartmängumaksust makstavate toetuste auditis

Jrk nr	Ettepaneku sisu	Kommentaar	Tegevus, tähtaeg
1	Kujundada ühine praktika taotluste hindamiseks ministeeriumides ning määrata selgelt, mis kujul peavad ministeeriumid oma arvamuse esitama.	Nõus. Haridus- ja Teadusministeerium on seisukohal, et Riigikontrolli ettepanekud protseduuri ühtlustamiseks ministeeriumites on asjakohased. Ennekõike peaks ühtsete reeglite eest kandma hoolt menetluskorra kehtestaja Rahandusministeerium ning hasartmängumaksust toetuse eraldamise protsessi juhtorgan Hasartmängumaksu Nõukogu. Kui ministeeriumitele on antud tehnilise menetlemise roll ja taotlusvorm *juba niigi kehtestatud määrusega, siis* võrdse kohtlemise tagamiseks peaksid ka protseduurireeglid olema ühtselt paika pandud.	Ministeeriumi kantsleri kohtumine Sotsiaalministeeriumi kantsleriga – 29.04. Ministeeriumi kantsleri kohtumine Kultuuriministeeriumi asekantsleriga – maikuus Ettepanekud Hasartmängumaksu Nõukogule ja Rahandusministeeriumi le – 14.06.
2	Töötada välja ja kehtestada protseduurireeglid taotluste hindamiseks.	Asjakohane pärast p 1 nimetatud osapoolte juhiseid ning tegevusi	Reeglite väljatöötamine ja kinnitamine – 2 kuu jooksul pärast juhiseid p 1 nimetatud osapooltelt
3	Tagada kõikide toetuse maksmisega seotud dokumentide (taotlused, lepingud, aruanded) registreerimine ja säilitamine.	Nõus. Kõik toetuste maksmisega seotud dokumendid (taotlused, lepingud, aruanded) registreeritakse koheselt, s.t dokumentide saamisel ministeeriumi dokumendihaldusprogrammis (Postipoiss). Toetuse maksmisega seotud dokumentide arhiveerimise eest vastutab ministeeriumi sisese hasartmängumaksu projektide töörühma sekretär. Arhiveerimisele kuuluvad dokumendid süstematiseeritakse töörühma sekretäri poolt ning antakse üle ministeeriumi arhiivi.	Ettepanek on täidetud.
4	Sõlmida lepingud ainult allkirjaõiguslike isikutega või nende volitatud isikutega.	Täpselt seda nõuet järgides olemegi oma tööd teinud. Vajadusel oleme taotlejaga allkirjastaja isiku ja volitused täpsustanud.	Riigikontrolli ettepanekutega on arvestatud .
5	Nõuda taotlejalt enne lepingu sõlmimist täpsustatud ja	Kui taotleja poolt küsitud summa erineb HMN poolse toetuse suurusest, siis enne lepingu sõlmimist saadab ta meile uue	Riigikontrolli märkusega on arvestatud alates 2003.

	ministeeriumiga kooskõlastatud projektikirjeldust ja eelarvet.	eelarve. Juhul kui eelarve ei võimalda kõiki planeeritud üritusi läbi viia, esitab taotleja ka uue projektikirjelduse, mille puhul kontrollime, et kindlasti toimuks see osa projektist, milleks HMN ja HTM eksperdid toetuse on määranud.	aasta novembrist.
6	Rakendada kontrollimeetmed, mis võimaldaksid jälgida aruannete ja kuludokumentide õigeaegset laekumist.	Asjakohane pärast p 1 nimetatud osapoolte juhiseid ning tegevusi.	Meetmete väljatöötamine ja kinnitamine – 2 kuu jooksul pärast juhiseid p 1 nimetatud osapooltelt
7	Koostöös töötada välja protseduurid toetuste kasutamise kontrollimiseks ning järgida neid (aruandluse kontroll, kuludokumentide nõudmine, kohapealne kontroll).	Asjakohane pärast p 1 nimetatud osapoolte juhiseid ning tegevusi	Reeglite väljatöötamine ja kinnitamine – 2 kuu jooksul pärast juhiseid p 1 nimetatud osapooltelt

Piret Talur 7350 260
piret.talur@hm.ee

Kultuuriministri vastus

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll

Teie 26.03.2004 nr 2-7.1-TR/04/404
Meie 23.04.2004 nr 8.6/1593

Hasartmängumaksust makstavate toetuste kontrolliaruande eelnõu

Täname Teid Riigikontrolli 26.03.2004. a. kontrolliaruande eelnõus nr 2-4/04/17 viitamast peamistele riskidele ja nendest tulenevatele hinnangutele Hasartmängumaksust makstavate toetuste osas.

Tutvunud kontrolliaruandes välja toodud märkustega esitab Kultuuriministeerium Riigikontrollile oma vastused ja ettepanekud rakendatavatest abinõudest.

Kultuuriministeerium ei saa nõustuda Riigikontrolli väitega, et ministeerium ei koosta esitatud taotlustest pingerida ning tabelisse lisatakse vaid ministeeriumi ettepanek toetuse suuruse kohta. Ministeerium koostab pingerea, jaotades oma seisukohad järgnevalt: tabeli alguses on projektid hinnanguga "toetada" ja tabeli lõpus hinnanguga "mitte toetada". Projektid, mida on ettepanek toetada konkreetse summaga, reastuvad tabelis tähtsuse järjekorras. Nimetatud järjestust võib käsitleda pingerea moodustamisena ministeeriumi poolt. Reeglina "ei toeta" hinnangu andmisel on põhjuseks rahaliste vahendite nappus.

Kultuuriministeerium soovib täiendada Riigikontrolli väidet, et auditeeritud perioodil 01.07.2002-30.06.2003 oli ministeerium andnud eitava hinnangu 27-le projektile (ühes kuus keskmiselt 3–6-le taotlusele), mis hiljem olid saanud nõukogu toetuse. Leiame, et Hasartmängumaksu Nõukogu on iseseisev otsuseid tegev komisjon ning seega omab õigust muuta ministeeriumi ettepanekuid projektitoetuste osas, mistõttu valdkondade ministeeriumide hinnangud omavad siiski vaid ettepanekulist kaalu.

Samuti tuleneb aruande eelnõust, et ministeeriumid ei nõua toetuse andmisel taotletust väiksemas mahus lepinguid sõlmides uusi eelarveid. Kultuuriministeerium ei pea seda vajalikuks, kuna hiljem esitatud aruande põhjal saame vaadata ja kontrollida reaalseid kulusid. Lisaks sellele on taotlejal õigus pöörduda samasisulise taotlusega uuesti nii Hasartmängumaksu Nõukogu kui ka teiste rahastamisallikate poole.

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052003507001
Eesti Ühispank
kood 401

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 26.04.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/404-2

Aruandluse ja järelevalve osas on Kultuuriministeerium nõus tõhustama süsteemi, kus aruannete õigeaegsel mittelaekumisel fikseerib ministeerium järgmise taotluse esitamisel tabelisse selle, kui piisava põhjuse projekti "mitte toetada". Alates märtsist 2004. a. registreerib Kultuuriministeerium lepinguid ministeeriumi üldises lepinguregistris Hasartmängumaksu lepingutena. Lähinädalatel toimub ka Kultuuriministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Sotsiaalministeeriumi kantslerite vaheline kohtumine, kus ühtlustatakse nägemust Hasartmängumaksu Nõukogu töökorraldusest.

Riigikontrolli aruandes välja toodud märkus toetuse ebasihipärasest kasutamisest Eesti Jäähoki Liidu poolt on leidnud edasist käsitlemist. Eesti Jäähoki Liit taotles 2002. aastal 91 427 krooni treenerite ja mängijate koolituseks Soomes ajavahemikul 07.07–02.08.2002. Toetust eraldati 40 000 krooni. Aruanne toetuse kasutamise kohta esitati 12.09.2002 summas 48 541 krooni. Aruandele oli lisatud ka kaks arvet: 2000 eurot majutuse eest Rahvusvahelise Jäähoki Liidu poolaasta kongressil Sitsiilias ning 10 154 Rootsi krooni konsultatsioonikuludena.

Eesti Jäähoki Liit on toetuse kasutamise kohta saatnud Kultuuriministeeriumile 31.03.2004.a. ka vastava seletuskirja. Kultuuriministeerium menetleb nimetatud toetuse ebasihipärase kasutamise märkust ning on saatnud Eesti Jäähoki Liidule kirja nõudega 40 000 krooni tagastamiseks.

Lisaks eeltoodule märgime, et praeguse korra kohaselt on kehtestatud ministeeriumipoolsete hinnangute andmiseks 10 kalendripäeva, mis võib halvemal juhul osutuda kuueks tööpäevaks. Paraku ei võimalda mainitud ajaressurss taotluste põhjalikku analüüsi Riigikontrolli poolt soovitataval tasemel. Samuti tuleb arvestada tõsiasja, et ligi 80% taotlustest laekub kuu viimastel päevadel.

Lugupidamisega

Urmas Paet
Minister

Siim Sukles
Kantsler

Tõnu Seil 6 282 206

Rahandusministri vastus

RAHANDUSMINISTEERIUM

Teie 26.03.2004 nr 2-7.1-TR/04/403

Riigikontroll

Meie 15.04.2004 nr I-1.13/4348

Hasartmängumaksust makstavad toetused

Riigikontrolli kontrollaktis, mis kajastab hasartmängumaksust toetuste maksmiseks eraldatud raha kasutamisega kaasnevate riskide analüüsi, on rahandusministrile suunatud ettepanekud kõik seotud Vabariigi Valitsuse 30.04.2002. a määruse nr 140 "Hasartmängumaksu laekumistest toetuste taotlemise ja andmise kord" (edaspidi määrus) muutmisega. Ettepanekud määruse muutmiseks on Rahandusministeeriumi hinnangul asjakohased ja põhjendatud ning ministeerium on valmis algatama määruse vastavasisulise muutmise.

Kontrollakti alajaotuses 2.2 tehakse rahandusministrile ettepanek täpsustada määrust oma- ja kaasfinantseerimise vajalikkuse ja määra osas. Juhime tähelepanu, et hasartmängumaksu seadus ei sea toetuse taotlemisel tingimuseks projekti oma- ega kaasfinantseerimist. Seaduse § 7 lõikes 8 antud delegatsiooni kohaselt peab Vabariigi Valitsus kehtestama hasartmängumaksu laekumistest toetuste taotlemise ja andmise korra. Toetuse saamise aluste ja tingimuste kehtestamine võib väljuda volitusnormi piiridest ning volitusnormi kitsamalt tõlgendades võib asuda seisukohale, et Vabariigi Valitsusel puudub piiravate lisatingimuste kehtestamiseks õigus. Seega ka praegu kehtiv määrus ei ole täpselt volitusnormiga kooskõlas. Rahandusministeerium on seisukohal, et oma- või kaasfinantseerimise olemasolu toetuse saamisel tingimuseks seadmist Vabariigi Valitsuse määruses tuleb täiendavalt kaaluda ning analüüsida sellise tingimuse kooskõla seaduses sätestatud volitusnormiga.

Lugupidamisega

Taavi Veskimägi
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Aet Sallaste 611 3497 aet.sallaste@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 16.04.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/403-2

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Sotsiaalministri vastus

sotsiaal ministeerium

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 26.03.2004 nr 2-7.1-TR/04/405

Meie 15.04.2004 nr 15-1/3028

Hasartmängumaksust makstavad toetused

Lugupeetud härra peakontrolör

Käesolevaga teavitame Riigikontrolli Sotsiaalministeeriumi poolt hasartmängumaksust makstavate toetuste paremaks koordineerimiseks rakendatavatest abinõudest, mis on esitatud vastustena kontrolliaruande eelnõus nr 2-4/04/17 „Hasartmängumaksust makstavad toetused" toodud ettepanekutele.

Töötada välja ja kehtestada protseduurireeglid taotluste hindamiseks.
Välja on töötatud Hasartmängumaksu Nõukogule Sotsiaalministeeriumi kaudu esitatavate taotluste menetlemise ja projektide koordineerimise protseduur koos protseduuri protsesside kirjeldusega, samuti hindamislehed nii projektitaotluste kui projektide aruannete hindamiseks. Vastav protseduur kinnitatakse ministeeriumisiseseks kasutamiseks 14. maiks 2004.a.

Kujundada ühine praktika taotluste hindamiseks ministeeriumides ning määrata selgelt, mis kujul peavad ministeeriumid oma arvamuse esitama.
Sotsiaalministeeriumi siseselt on välja töötatud ühtne taotluste hindamise praktika hindamislehtede abil. Arvamuste esitamise vorm tuleb aga otsustada Hasartmängumaksu Nõukogul, mille osas Sotsiaalministeerium esitab oma ettepanekud nõukogu maikuu istungile.

Tagada kõikide toetuste maksmisega seotud dokumentide (taotlused, lepingud, aruanded) registreerimine ja säilitamine.
Alates 1. jaanuarist 2004. a. registreeritakse laekuvad taotlused ning aruanded kantselei poolt, lisaks kantakse kõik taotlused Exceli tabelisse. Lepinguid on alati registreeritud finants- ja varahalduse osakonnas. Taotlused ja aruanded säilitatakse infotehnoloogia osakonnas viis aastat, lepinguid säilitatakse finants- ja varahalduse osakonnas seitse aastat.

Sõlmida lepingud ainult allkirjaõiguslike isikutega või nende volitatud isikutega.
Sotsiaalministeerium kontrollib allkirjaõiguslikkust lepingute sõlmimisel ja nõuab vastavaid volitusi, kui allakirjutanud isik ei ole „B" kaarti kantud.

Nõuda taotlejalt enne lepingu sõlmimist täpsustatud ja ministeeriumiga kooskõlastatud projektikirjeldust ja eelarvet.
Eraldatava summa erinemisel taotletud summast nõuab Sotsiaalministeerium alati täpsustatud

Sotsiaalministeerium
Registrikood 70001952

Gonsiori 29
15027 TALLINN

Telefon 626 9301
Faks 699 3209

www.sm.ee
info@sm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 16.04.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/405

eelarvet ning kaasfinantseerijate olemasolul nendepoolseid garantiikirju.

Rakendada kontrollimeetmed, mis võimaldaksid jälgida aruannete ja kuludokumentide õigeaegset laekumist.
Esialgse abinõuna lisatakse olemasolevasse projektitaotluseid koondavasse Exceli tabelisse veerg aruannete laekumistähtaegade sisestamiseks. Pikemas perspektiivis töötatakse koostöös ministeeriumi infotehnoloogia osakonnaga välja infotehnoloogiline programm taotluste menetlemise ja projektide koordineerimise haldamiseks, s.h dokumentide registreerimiseks ning aruandluse jälgimiseks.

Koostöös töötada välja protseduurid toetuste kasutamise kontrollimiseks ning järgida neid (aruandluse kontroll, kuludokumentide nõudmine, kohapealne kontroll).
Sotsiaalministeeriumi poolt ministeeriumisiseseks kasutamiseks välja töötatud „Hasartmängumaksu Nõukogule Sotsiaalministeeriumi kaudu esitatavate taotluste menetlemise ja projektide koordineerimise protseduur" sisaldab ka protseduure toetuse kasutamise kontrollimiseks, s.h kohapealse kontrolli teostamist. Kuludokumentide esitamise nõue koos aruandega on kehtestatud igas Hasartmängumaksu Nõukogu toetuse eraldamiseks sõlmitavas lepingus. Väljatöötatud dokumentide põhjal esitab Sotsiaalministeerium Hasartmängumaksu Nõukogule ettepanekud toetuste kasutamise protseduuride ühtlustamiseks asjaomaste ministeeriumide vahel.

Lugupidamisega

Marko Pomerants
Minister

Triin Paarmaa 626 9225
triin.paarmaa@sm.ee